

2. 5. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Česko trestá za pomluvy i za názory. Je to špatně?

Šéfové Soudcovské unie nedávno navrhli, aby se už konečně zrušil trestný čin pomluvy.

Skóre: 0.91

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 02.05.2007

Nadpis: Česko trestá za pomluvy i za názory. Je to špatně?

Strana: 11

Rubrika: názory

Autor: Tomáš Němeček

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 02.05.2007 05:56

Identifikace: DCHN20070502010047 cz

Klíčová slova: soudy (3x), Soudcovské (2x), trestný čin (2x), trest (2x), žaloba, žalobu, zákonu, soud, státní, vězení, trestní oznámení, trestním právu, státní zastupitelství, pravomocně odsouzený, trestním, právníků, Nejvyšší soud, lidských práv

Šéfové Soudcovské unie nedávno navrhli, aby se už konečně zrušil trestný čin pomluvy. Policii pouze bere čas, protože s udáními se zbůhdarma plýtvá, speciálně v politice. "Při jedné televizní debatě padnou výrazy trestný čin a trestní oznámení i třikrát čtyřikrát," povzdechl si čestný prezident unie Libor Vávra.

Liberálové po zrušení paragrafu volají už léta, stejně jako Liga lidských práv nebo třeba Helsinský výbor amerického Kongresu. Ale proč jen pomluva? Slovních zločinů je v českém trestním právu tolik, až se vám zatočí hlava.

My, váleční štváči

Nejlepší špek je "propagace války". Nenajdete ji v trestním kodexu, ale ve speciálním - dosud platném - zákonu na ochranu míru, přijatém na Vánoce 1950. "Kdo se pokusí rozrušit mírové soužití národů tím, že jakýmkoli způsobem podněcuje k válce, válku propaguje anebo válečnou propagandu jinak podporuje," půjde do vězení až na deset let.

Štvete-li k válce "ve značném rozsahu nebo je-li tu jiná přítěžující okolnost", bude to za deset až pětadvacet let. (Komunistická klasika: paragraf je široký, gumový a tvrdý jak obuch.) Kdyby tuhle nabalzamovanou mumii probudil k životu nějaký ostrý obdivovatel 50. let, před válkou v Iráku by putovala před soud tak asi polovina tuzemských komentátorů, celé osazenstvo Občanského institutu a Václav Havel.

A pak jsou tu běžné zločiny: útok na státní orgán ("kdo hrubě urazí nebo pomluví státní orgán při

výkonu jeho pravomoci..."); podněcování k zločinu; jeho schvalování; šíření poplašné zprávy; podněcování k nenávisti vůči skupině osob; hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení; podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka; osvětimská nebo "jáchymovská" lež; křivé obvinění; pomluva.

Sečteno a podtrženo: nejméně deset zločinů se dá spáchat provokativním názorem s různou mírou odpudivosti.

Pomluvili jste Popelku!

Podat trestní oznámení pro pomluvu je zadarmo a protivník pak má aspoň opletačky s policií. A nemusí jít jen o folklorní obviňování z vysoké politiky. Někdejší starosta Kraslic Lubomír Zach, dvakrát pravomocně odsouzený, podával trestní oznámení na svého opozičního kritika, který ho nazval "recidivistou v čele města". (Policie měla v tomto případě rozum, ale opozičník i tak strávil tři hodiny vysvětlováním.)

To neznamená, že každé udání končí v koši. Loni dorazilo až na Nejvyšší soud šest dovolání kvůli pomluvě. Zpravidla jde o zoufalce, kteří po rozvodu kolem sebe kopou na všechny strany, pomlouvají manželku nebo státní úředníky a odcházejí s pokutou 4 až 10 tisíc, vyšší trest to bývá jen výjimečně. Jako když si před pár lety novácký časopis Ano a následně zaniklý deník Super vymyslely drb o potížích herečky Šafránkové s alkoholem. Na obranu oblíbené Popelky vyskočila hned dvě státní zastupitelství, skončilo to tří- až čtyřměsíčními podmínkami.

Ano, na to vše by měla stačit civilní žaloba na ochranu osobnosti s tučným odškodným. Jenže tuzemské soudy řeší výjimečně i zákeřné pomluvy, které měly za cíl někoho skutečně připravit o práci.

Takto studentka Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity na jaře 2001 pomluvila svého docenta u vedení školy, že ji sexuálně obtěžoval a že se jí svěřil s duševní chorobou. Vyvázla se čtyřtisícovou pokutou.

Naše regionální tabu

V Americe může díky Prvnímu dodatku pomluvit prezidenta, Kongres i Nejvyšší soud a navrch spálit vlajku. Ale každá země má i ve svobodě projevu svá tabu.

Americký právnícký blog Concurring Opinions upozorňuje na březnový případ z newyorské školy Johna Jaye. Tři studentky na veřejné vystoupení secvičily část ze známých Monologů vagíny. Zazní v ní titulní slovo, a to v pasáži oslavující minisukně jakožto projev svobodného ženství. Pro výstrahu byly na den podmíněně vyloučeny ze školy - za to, že porušily ředitelův příkaz, aby si na akci pro rodiny s malými dětmi příslušnou pasáž odpustily.

Jeden z debatujících právníků k tomu poznamenává, že případnou žalobu by velmi pravděpodobně prohrály. Existuje precedensz roku 1987, kdy byl student vyloučen za to, že v kampani do žákovské samosprávy měl žertovný projev plný neslušných dvojsmyslů.

Česko si narozdíl od Ameriky neláme hlavu s obscénností, z historie bohužel zdědila něco horšího než protestantskou prudérnost. Než zruší pomluvu, možná by si mohla nejdřív posvětit na paragrafy o útoku na státní orgán, chránící vrchnost před kritikou.

tomas.nemecek@economia.cz

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz